

NYT FRA HØRSHOLM SØLAUG

Nr. 43 – 7. december 2018

Indholdsfortegnelse

1. Udsætning af aborrer og dammuslinger i hørsholmske søer
2. En sø-krise, som Kommunen ikke kunne sidde overhørig
3. Udkast til 'Spildevandsplan 2018-2024' i offentlig høring

Bilag 1: Referat af borgermøde i Trommen den 8. oktober 2018

Bilag 2: Sølaugets høringsskrivelse om Spildevandsplanen 2018-2024

1. Udsætning af aborrer og dammuslinger i hørsholmske søer

Sølaugget har siden efteråret 2016 nøje fulgt Kommunens overvejelser om, hvordan miljøforholdene i vort områdes søer kunne forbedres – ved hjælp af fysiske metoder (oprensning og grødeskæring), kemiske metoder (iltning, tilsætning af kemikalier), og biologiske metoder (indgreb i søernes dyre- og planteliv). Disse overvejelser findes sammenfattet i en 24-siders 'indsatsplan', som kan læses på Sølaugets hjemmeside: (<http://hoersholmsoelaug.dk/docs/Indsatsplan-for-soerne-i-Horsholm-udkast-2.pdf>).

I årene 2016-2017 anvendte kommunen primært fysiske metoder, bl.a. oprensning af søerne ved Kokkedal Slot og i de tre kongelige søer (Springdam, Ubberød Dam og Slotssøen). Men i 2018 begyndte man at interessere sig for biologiske indgreb, i første omgang med fokus på de 'forbundne' søer i de to primære vandaflednings-systemer i vort område, nemlig (a) søerne i Folehavekvarteret og langs Rungstedvej samt (b) søerne i oplandet omkring Opnæsgaard. For at få en bedre forståelse af formålet og de mulige konsekvenser af biologiske indgreb arrangerede Sølaugget et borgermøde den 8. oktober 2018 i Trommen, hvortil beboerne omkring de berørte søer var inviteret. Et detaljeret referat fra borgermødet er vedhæftet her som Bilag 1.

På borgermødet blev det specielt understreget, at biologiske metoder forudsætter ikke kun kommunal godkendelse, men også samtykke fra sø- og bredejerne ved de berørte søer. Inden for de sidste par uger har kommunen arbejdet på at indhente den fornødne accept. Der har været delte meninger om dette initiativ – størsteparten af sø- og bred-ejerne har sagt 'ja tak' til udsættelse af aborrer og dammuslinger, hvorimod forslaget om også at udsætte gedder og at udplante vandplanten krebsklo ikke vandt gehør.

Ingen forestiller sig, at disse biologiske indgreb radikalt vil forbedre miljøtilstanden i de berørte søer – specielt ikke, så længe der ikke sker mærkbare fremskridt i indsatsen for at reducere antallet af spildevandsoverløb rundt om i kommunen. Men Sølaug et hilser alligevel initiativet velkomment – ud fra den betragtning, at en kombination af forskellige indgreb, store og små, over en længere periode vil have en positiv effekt.

Når første runde af de forestående biologiske indgreb er gennemført, vil vi formentligt have erhvervet os nogle nye erfaringer, som kan gavne os i de videre bestræbelser på at komme vore hårdt pressede sø-miljøer til undsætning.

2. En sø-krise, som Kommunen ikke kunne sidde overhørig

I oktober måned har der været stor offentlig opmærksomhed omkring Dronningedam på grund af et meget synligt tilfælde af fiskedød, fremprovokeret af den meget varme sommers stærke vækst af grønalger og medfølgende iltsvind i søvandet. Beboerne ved Dronningedammen har været meget aktive, bl.a. har de oprettet en Facebook-gruppe, som har bidraget væsentligt til at skabe offentlig interesse. Derudover fik de også som en kortvarig nødløsning opsat et par pumper på forskellige steder i søen for i en vis grad at genetablere iltbalancen.

Formanden for kommunens Miljø- og Planlægningsudvalg (MPU) Kristin Arendt mødte frem til et hastigt sammenkaldt borgermøde ved søbredden lørdag den 27. oktober, hvori også Sølaugets bestyrelse var vel repræsenteret. Dronningedammens krise kom efterfølgende på MPU's dagsorden, og selv om der ikke er nogen nemme løsninger, har denne fiskedødskrise gjort det klart for de ansvarlige i Kommunen, at der er en aktiv interesse blandt borgerne for miljøanliggender af denne slags, som de ikke kan side overhørig. Som konkret bevis herpå henviser vi til kommunens hjemmeside: <https://www.horsholm.dk/nyheder/2018/december/initiativer-ivaerksaettes-for-dronningedammen>

3. Udkast til 'Spildevandsplan 2018-2024' i offentlig høring

Offentliggørelsen af kommunens udkast til en ny Spildevandsplan lod vente på sig, Den skulle have været klar allerede i slutningen af 2017, men blev af forskellige grunde først lagt frem på Kommunens hjemmeside i forsommeren. Interesserede borgere blev opfordret til at afgive høringssvar på planen inden den 24. oktober 2018. Hørsholm Sølaug benyttede sig af denne anledning til at give udtryk for sine synspunkter i en høringsskrivelse, som er gengivet i sin helhed i Bilag 2.

Referat af borgermøde i Trommen den 8. oktober 2018

Hørsholm Kommune har i de seneste 6-7 år udvist voksende interesse for de smukke sø-miljøer i Hørsholm/Rungsted området. Med faglig hjælp fra Fiskeøkologisk Laboratoriums biologer er sundhedstilstanden i 18 af de større søer blevet grundigt analyseret, og efterfølgende er Kommunen nu i gang med en række konkrete miljøfremmende indsatser i et mindre antal offentligt ejede søer, bl.a. de 3 store 'kongelige' søer.

Samtidigt er der nu overvejelser i gang om, hvad der kan gøres for andre søer, f.eks. ved hjælp af 'bio-manipulation'. Mødet den 8. oktober 2018 havde til formål (a) at orientere borgere med direkte interesse i de påtænkte biologiske tiltag, som indgik i næste runde af Kommunens 'indsatsplan' og (b) at give kommunen en mulighed for at lytte direkte til de berørte borgeres synspunkter og prioriteringer.

Formål: Mødet havde til formål at give deltagerne det bedst mulige indblik i de forskellige tiltag, som Hørsholm Kommune har under overvejelse til hårdt tiltrængte forbedringer af miljøet i byzonens søer – som beskrevet bl.a. i "Indsatsplan for søerne i Hørsholm" (september 2016), suppleret med et forslag om udsætning af fisk og dammuslinger i udvalgte søer i kommunen (april 2018).

Deltagere: Invitationen til borgermødet var udsendt til bred-ejere, sø-ejere og umiddelbare naboer til det lille dusin søer, som indgår i kommunens to primære vandafledningssystemer, d.v.s. (a) søerne i Folehave-kvarteret og langs Rungstedvej, som via diverse rørlagte vandløb afvander til Dronningedam *) og (b) søerne i området omkring Opnæsgaard, som også afvander til Dronningedam via en rørledning under Ørbæksvej **). I alt deltog 25 borgere i mødet, hvoraf lidt over halvdelen var nuværende medlemmer af Sølauget, mens resten ikke tidligere havde været aktive i eller bekendt med Sølauget.

Mødets forløb: Mødet blev gennemført i henhold til følgende dagsorden:

- Velkomst ved Sølaugets formand Jørgen Lissner, som gav et kort overblik over fremskridt og mangler i de sidste 10 års kommunale initiativer til at få bedre styr på vandafledning og oversvømmelsesrisiko
- Kort præsentation af udkastet til en kommunal indsatsplan til forbedring af miljøtilstanden i udvalgte søer – ved planens ophavsmand, biokemiker Henning Hjuler fra AP Consult
- Konkrete gruppediskussioner mellem beboere ved hver enkelt sø – til formulering af specifikke fælles ønsker og prioriteter.
- Diskussion i plenum af gruppernes konklusioner og kommentarer til den kommunale indsatsplan – til videreformidling til kommunens beslutningstagere

Sølaugets formand startede med en kort kronologisk beskrivelse af kommunens initiativer inden for det sidste årti, som har haft til hensigt at sikre bedre sø-miljøer. Der er gjort væsentlige fremskridt til begrænsning af risikoen for oversvømmelser i sårbare områder, hvorimod indsatsen mod forurening af søer og vandløb helt klart har været betragtet som mindre presserende og derfor er blevet forsømt. Et gennemgående træk har været, at der nok har været visse miljø-ambitioner i kommunens planer, men at implementeringen har haltet meget bagefter, ofte under henvisning til, at 'ting tager tid'.

Henning Hjuler præsenterede herefter indsatsplanen – en slags kommunalt idé-katalog – og beskrev de forskellige tiltag med fokus på biologiske metoder såsom opfiskning af fredfisk, udsætning af rovfisk, og udsætning af dammuslinger. Også fysiske indgreb så som oprensning af sediment og fjernelse af grøde blev berørt. Henning Hjuler fremhævede, at ingen af disse tiltag i sig selv ville ændre søernes miljøtilstande radikalt, men at en kombination af beskedne indgreb over en længere periode kunne have en positiv effekt, specielt hvis spildevands-overløb også samtidigt reduceres. Under Henning Hjulers indlæg var der mulighed for spørgsmål fra salen, hvilket blev flittigt benyttet.

Gruppearbejde: Deltagerne blev herefter opdelt i 3 grupper ved 3 separate borde som følger:

Gruppe 1 for deltagere fra Folehave-kvarteret og Rungstedvej-området. Gruppen brugte det meste af tiden til en diskussion af værdien af en sø-restaurering så længe der stadig eksisterer overløb fra kloaksystemet til områdets søer. Den generelle holdning var, at positive indgreb ikke kan vente, indtil overløbsproblemerne er løst, men at man bør presse på for sideløbende indsatser på begge felter. Anbefalingerne fra gruppen var som følger:

- Første prioritet er separatkloakering i området
- Dernæst oprensning og grødeskæring
- Der skal indhentes samtykke fra beboerne til biologiske indgreb.

Gruppe 2 for deltagerne fra området omkring Opnæsgaard (inkl. Alsvej/Tjørnevej). Gruppen var enig om følgende:

- Lukning af spildevandsoverløb er højeste prioritet (specielt U-105 og U-106)
- Udsætning af aborrer og dammuslinger er et velkomment initiativ (nej tak til gedder)
- Vintersaltning af Alsvej og området omkring Opnæsgaard er alvorligt forurenende.

Gruppe 3 for deltagerne fra området omkring Dronningedammen. Der var tilfredshed med det, der i de senere år er blevet gennemført for at forbedre søens tilstand. Men det er vigtigt, at indsatsen fortsættes i nødvendigt omfang. Søen er fortsat meget sårbar. Gruppen anbefalede følgende:

- Søen bør renses og tilføres mere vand; fugleøen bør renoveres
- Udsætning af sandart og dammuslinger: ja tak.
- Udsætning af gedder: nej tak

Afslutning: Alle ovenstående anbefalinger blev gennemgået og kommenteret af Henning Hjuler, som hermed havde fået en værdifuld tilbagemelding til de kommunale overvejelser. Sølaugets formand afsluttede mødet med en tak til de fremmødte for deres aktive deltagelse.

o – o – o – o – o – o – o

Efterskrift: Sølauget ser den nuværende kommunale indsatsplan som en vigtigt **første fase** af en mere langsigtet indsats, som senere også vil søges udvidet til at omfatte andre søer i kommunen, som ikke er forbundne med de to primære afvandingsystemer - plus søerne tilknyttet Usserød A.

*) Afvandingsystemet i Folehave-kvarteret og langs Rungstedvej omfatter: (a) Søvang Syd, (b) Spejder-dammen, (c) Elmedammen, (d) Gluds Dam, og (e) Kohavedammen.

**) Afvandingsystemet i Opnæsgaard-området omfatter: (a) Vallerød Mose, (b) Alsmosen, og (c) Tjørnevejs-søen (v/ Tjørnevej 35/37/39).

Hørsholm d. 23. oktober 2018

Center for Teknik
Hørsholm Kommune
Ådalsparkvej 2
2970 Hørsholm

HØRSHOLMS KOMMUNES FORSLAG TIL SPILDEVANDSPLAN 2018-2024

Hørsholm Sølaug har én altovervejende målestok for vurdering af kvaliteten af den kommunale spildevandsplan for de kommende seks år, nemlig dens målsætning i forhold til udledningen af spildevand i kommunens søer og vandløb.

Vi forstår og sympatiserer fuldt ud med målsætningen om at holde styr på og forbedre badevands-kvaliteten i Øresund – det er en vigtig parameter for livskvaliteten i vort område. Men vi finder det berettiget at påpege, at badesæsonen i Øresund kun strækker sig over nogle få sommermåneder, hvorimod borgernes naturoplevelser omkring vore søer og vandløb kan nydes og bliver nydt 12 måneder om året, og at det derfor er mindst lige så vigtigt at fastsætte ambitiøse miljømålsætninger på dette område.

Vi har noteret med tilfredshed, at Novafos har installeret målestationer for registrering af overløbs-hændelser på 28 af Hørsholms 33 væsentligste overløbsbygværker med aflastning til Usserød Å og Øresund, således at vi nu – langt om længe – kan få sat konkrete tal på overløbsomfanget og få et mere solidt grundlag til at prioritere indsatsen til begrænsning af miljøskaderne fra denne kilde.

På den baggrund er vi specielt skuffede over, at den nye Spildevandsplan så vidt vi har kunnet konstatere ikke indeholder detaljerede oplysninger om overløbs-mængderne ved de enkelte overløb og derfor heller ikke giver grundlag for den prioritering, som man havde stillet i udsigt.

Dette er specielt skuffende i betragtning af, at overløbsproblematikken har en lang og begrædelig forhistorie – præget af uambitiøse målsætninger og et utal af brudte løfter.

Hørsholm Kommune har i årtier været opmærksom på problemerne med udledning af spildevand til søer og vandløb og har ved utallige lejligheder understreget, at *'man arbejder på at mindske stofudledningen'*. Men de konkrete resultater på dette område har været særdeles skuffende. I Spildevandsplanen fra 1979 var der 39 spildevands-overløb. I de efterfølgende spildevandsplaner, herunder den for årene 2004-2012, var der fortsat 39 overløb – på trods af gentagne løfter om reduktion af forureningen. I marts 2015 stillede borgmesteren i udsigt, at der ville ske et markant fald – på helt op til 20 – i antallet af spildevandsoverløb frem til 2018.

Så sent som marts 2018 fik Sølauget oplyst, direkte fra Novafos, at der stadig resterer 36 spildevandsoverløb, dvs. at der kun er sket en reduktion på 3 overløb. Af samme illustration fremgår det desuden, at vi i Kommunen også har 49 regnvandsudløb – hvoraf mange slet ikke eller kun i ringe grad er udstyret med miljøbeskyttende foranstaltninger.

Udkastet til den nye Spildevandsplan nævner, at Novafos i 2017 foretog en omfattende opdatering, samling og kalibrering af afløbsmodellerne for Hørsholm, og at de nu har *'én samlet model over kommunen, som gør det nemmere, blandt andet i styringsøjemed, at få realistiske og brugbare resultater'*. På den baggrund anser vi det for imperativt, at den nye Spildevandsplan gør konkret brug af de data og modelanalyser, som allerede findes, til at udarbejde en klar og detaljeret plan for det videre forløb til opfyldelse af kommunens målsætning om overløbsreduktion.

I Spildevandsplanen for 2012-2016 for Hørsholm (bilag 6) blev de 10 overløbs-bygværker, som man sigtede mod at nedlægge, nævnt specifikt:

U10 og U62, der aflaster direkte til hhv. Usserød Å og Flakvad Rende, og U24, U27a, U27b, U28, U29, U34, U36 og U37, der alle er beliggende i Blårendens opland og derfor aflaster indirekte til Usserød Å.

Kommunens borgere må kunne forvente en mindst lige så præcis målsætning i den kommende plan, dels fordi det nu må være slut med de mange brudte løfter, og dels fordi man nu har et langt bedre empirisk grundlag for en målrettet og prioriteret indsats end tidligere.

Da det nuværende udkast til den nye Spildevandsplan ikke lever op til denne standard på dette begrænsede, men for os meget vigtige, område, anbefaler vi, at udkastet bliver afvist og returneret til tegnebrættet.

Med venlig hilsen på vegne af Hørsholm Sølaug

Jørgen Lissner
Formand